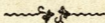

Gospod regisseur.

Šaljivi prizor.

Česki spisal J. J. Stankovski.

Poslovenil

J. A. N.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1870.

Gospod redissent.

Šaljivi prizor.

O s o b e :

Česki spisal J. J. Stanekovski.

Ropotač, regisseur diletantiškega gledišča.
Martin, glediški sluga.

Izdato in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Kovalija Eger.

1870.

Glediška garderoba; zadej stoji podolgast stol, na katerem je razloženih več viteških oblek; na levej veliko zrcalo, zraven mizica z razno drobnino; vhod v sredi; na steni visi ura, koja bje pet, ko se zagrinjalo odgrne.

Ropotač (oblečen kot Karel Moor, razumi se da nekoliko karikiran, stopi od zrcala).

No, časa je še dosti — pet je ura,
V gledišču igra ob sedmih se začne,
Prav lahko v red se spravi vsa mandura
Tačas za Moorove razbojnikje.

(Stopi k stolu.)

O to je slast! zares neizrekljiva,
Katero regisseur le lahko vživa,
Ko po prestalih praskah pride dan,
Da naš načrt preslavno bo končan.
Čeravno je vršelo na vse kraje,
Na oder spravim vendar „tolovaje“!
Mars'kteri Franca hotel je igrati,
In drugi zopet Karla predstavljati,
Na zadnje čast ostane glavi moji.

(Stopi naprej.)

Kaj tem prismodam po možganih róji,
Da Karla drznejo igrati se?
Ne vejo kaj je Karel bil in je!

Tam eden trebuch Bahusov ima,
 In drugi s putko komaj kobaca,
 In tretji plešast je, četrti siv,
 In peti mršast, šesti, sedmi kriv.
 Naj lepši pa se vendar Vid mi zdi;
 On Karel! Ne, na to še mislit' ni.
 To Karel Moor bi bil! Res prav junak!
 Ko suha trska revše je tenak,
 On bi za méče treboval pod gate
 Naj manj tri dobre funte bate.

(Stopi pred zrcalo.)

Zato imam pa jaz ves drug život,
 Vrh tega z hvalo sem igral povsod;
 Kot „Petelinček“ vselej prav dopadem,
 Sem dobro tud' v „Repatnici“ igral,
 Zakaj bi ravno danes — jaz ne znádem,
 Kot Karel Moorov slavno ne obstal?
 Poglejte to obleko, to peró!
 Izbral sem, kar najlepšega je bilo,
 Kot regisseur pravico imam za to.
 Zares, imam podobo krasno, milo!
 Le-ta trikot, ta plašč, samó zlato —
 Resnično, kakor kaki vitez z dvora;
 Res, Schiller je — prisegel bi na to —
 Le tacega si mislil Karla Moora.
 Kot zvon glasí se moj organ,
 Vedenje moje, moj talent je znan!
 Gotovo, vse gledišče se bo vnelo,
 Ko dam obupu, tugi, vajet smelo:

Proč, proč od mene! Ali ti nij ime človek? Te nij rodila žena? Poberi se mi spred oči z človeškim obličjem! Ljubil sem ga tako neizrekljivo, kakor ljubil nij še sin nikdar; tisoč življenjev dal bi bil za njega! — (Buti z ного ob tla.) Ha, da bi mi zdaj dal kdo v roke meč, da smrtno ranim gadjji rod! Da bi mi povedal kdo, kje jih morem zadeti v srce življenja, kje jih razmleti, uničiti, prijatelj naj mi bode, moj angelj, moj Bog — moliti bi ga hotel.

Tako igra se Moor! In bedast Vid
 Z menoj se, z regisseurjem gre borit.
 Pritlikovec, če s svojim vbitim glasom
 Se skušat' z mojim močnim contrabasom.
 O še predober zanjga Herman je;
 In druge, k' so za Karla se ruvali,
 Prisilim vse — naj Perun vzame me —
 Da kot štatisti bodo zadej stali.
 Gotovi, diletantje, mi bodite,
 Da ste odvisni od regisseurja — nas!
 Vaš kralj sem jaz, vi mi pa le molčite,
 Jaz ne trpim od vas noben'ga krika;
 Jaz sem gospod, gorje! kdor vmes se vtika:
 Pokorščino in red jaz čem od vas. —
 To so viharji, vpitje ino kvante,
 Za take neučene diletante;
 Zakaj ti vpijejo, se dobro vé,
 Aj, lepa Tonč'ka meša jim glavé.
 Amal'jo tako vsak bi rad — to vé.

Jaz sam ji danes kaj na uho povem.

Res, danes najpriložnejši je čas,

Da vendar enkrat že povzdignem glas;

Poslužim regisseurskega se prava,

Bedakom tem spred nosa speljem jo.

Ne motim se, da je zares tako:

Vse prek in prek po Tončki pogledava.

Naj škilijo — to nič jim ne koristi,

Le mene danes bode vslišala!

Moj Vid! zastonj je prizadetba b'la.

Da! S tvojim Karlom danes nič ne bo,

Jaz, Karel Moor, povem ti smelo to:

„V senci očetovskih gajev, v naročji svoje Amalije
 krasnejše mi veselje blišči — ko z vami se po
 deskah puliti.“

(Prestanek.)

Pogladim si nekoliko še lici,

Prečitam še nalogo — o v resnici

Stan regisseurja vreden je zavisti.

Al glej, pozabil bi bil skoraj spet,

Da moram spraviti obleke v red.

(Gre proti stolu.)

Kak čudno! Nanjo mislim vsaki čas!

Martin (prinese pismo):

Gospod, pisanije je tu za vas.

Ropotač.

Pisanije? Kakó? Le dajte sèm.

(Ódpre pismo in čita.)

„Gospod, oprostite če vam povém,
Da jelo me je včiraj hudo klati,
In danes pa še hujše vrta me,
Kot Špiegelberg ne morem jaz igrati.“
Kako? Martin!

Martin.

Zapovedujete?

Ropotač.

Martin, le urno k njemu zdaj hitite
In mu v imenu vodje poročite,
Da igrati mora.

Martin

(óðide).

Ropotač.

V hvalo to imam,
Da tacim butcem še nalogo dam,
Da kolje ga? Je to že slišal svet,
Da Špiegelberga kdaj bi klalo?
To prazne marne le so. Dvajset let
Je komaj star, pa reveža že kolje!

Poznam te Špiegelberg! Poznam te bolje!
 Če te iz lože moram potegniti,
 Kot Špiegelberg preboden moraš biti!

Martin (se vrača).

Ropotač.

Kaj zopet je? Vi niste še odšli?

Martin.

Ne — čujte, nek gospod na ulici
 Me zgrabil je in dal mi to pisanje,
 Z naročbo, da je koj vam dam na znanje.

Ropotač (odpre zavitek in izvleče tri pisma).

Kaj, pisma tri? Kako je to?

(Čita prvo pismo.)

„Gospod

Čestiti! Me zadela je nezgod,
 Pri jedi danes vrezal sem se v palec,
 Spoznati morate to vi, kot znalec,
 Da s palcem bolnim ni mi moč igrat'.“
 Kaj! Stari Moor brez palca? — Da te škrat!
 Igrati mora, palec sem al tje,
 Rad videl bi al bo igral al ne?

(Odpre drugo pismo.)

„Na nos mi brun je dans telebil,
 Da mi kot kumara otekkel je,

Zato bi Rollerja se rad iznebil;
 Da bi sramota ne zgodila se,
 Pošiljam Rollerja vam tu nazaj.“
 Kaj vraga! — Stol! — Zadosti mi je zdaj!

(Se zgrudi na stol.)

Kaj? Moor brez palca, Roller vtekel nos?

(Skoči jezno po konci.)

Izmišljeno je vse le, skoz in skoz!

(Čita tretje pismo.)

„Odreči moram se današnji slavi,
 Ker kurje oko imam na nogi pravi,
 Boli tako me, da ne morem stati,
 Zato ni moč mi, Hermana igrati.“
 Ha! Jaz se nisem motil, tudi Vid,
 Ta revček, nad menoj se če znošit'.
 Pa vkljub intrigam vsem, ki jih imam,
 Če nihče neče, pa igral bom sam
 Vse, Karla, Hermana in Rollerja.
 Martin stopite do voditelja
 In poročite mu o tej nadlegi.

Martin

(odide).

Ropotač.

Hoté me videti nalašč v zadregi,
 Velja naj moja; vkljubu spletkam vsem
 Jaz moram zmagati! Da, tudi čem!
 Bo moja Tonč'ka, nič jim ne pomaga;

Njihove zanjke moja glava zmaga,
Jaz moram zmagati, jaz sam!

Martin (prinese pismo).

Gospod,
To gospodična Tončka pošlje vam.

Ropotač.

Že zopet pismo? Kaj pa to naznani?
Sem dajte je, ter k vodji pojte zdaj,
Naj on vsaj sitnosti le-te odstrani.

Martin
(odide).

Ropotač.

Amal'ja piše? Kaj nek' ona če?
Kako pri srcu me pogrelo je!
Ko bi tud' ona? — Pa — pogledam naj.

(Odpre pismo in čita.)

„Prav žal mi je, ker moram naznanjati,
Da ni mogoče danes mi igrati.“

(Govori.)

Kako je to, da tudi ona ne?

(Čita.)

„Nenadoma moj ženin došel je“

(Govori.)

Kaj? Ženin? (Čita.) „In izrekel mi to željo,
Da skupaj peljeva se na deželo.“

Z ženinom ona na deželo gre?
O vse je proč, hinavsko ti dekle!
Po vodi splavale so nade sladke,
Kot zarja jutranja so bile kratke!
Ima ženina! Tedaj proč le z baretom!
Proč s kolerjem in proč z le-tem koletom!
Proč to peró! Proč ta bandalijér!

(Meče eno za drugim proč.)

Za zmiraj zapustim ta vražji hram,
Na razvalinah slave pa prisegam vam:
Da nikdar več ne bodem regisseur!

